

Mobilize pu

Gard Pansyon Vyeyes Iniversel 60 an

Kamarad Travayer,

Nu manb LALIT ti vinn zwenn u pandan kanpayn elektoral Novam 2024. Nu isi zordi parey pu donn kudme dan mobilizasyon pu gard pansyon vyeyes iniversel 60 an. Rapel an 2004, klas travayer ti mobilize dan sindika ek ansam ar LALIT kan Premye Minis Paul Bérenger ek so Minis Finans Pravind Jugnauth ti aboli pansyon vyeyes iniversel. Zot ti ranplas li par targeting pu pansyon vyeyes pu tu pansyoner. Savedir u bizin mandye, montre ki u mizer pu ki u kalifye. Guvernman MSM-MMM ti fini vot sa lalwa-la, fini fer tu pansyoner ranpli form pu kalifye. Lerla travayer partu finnn mobilize. Muvman sindikal ansam ar LALIT finnn alatet mobilizasyon. E guvernman 2005 finnn oblize retabli pansyon vyeyes iniversel lor 60 an kuma enn drwa. Alor klas travayer finnn deza montre li ena kapasite pu retabli pansyon vyeyes iniversel. Vedir nu bizin kapav fer li zordi osi.

Kuma pu Mobilize?

Nu bizin kapav reponn guvernman Ramgoolam-Berenger-Subron kan zot dir pena ase kas pu pey pansyon iniversel lor 60 an. Pu mobilize nu bizin kapav konvink kamarad lor sayt travay, dan landrwa, dan nu fami. Pu zot osi kapav.

Ena larzan: li dan Kofor Misye-la

Anu gete kotsa sa larzan-la ete: Kas ki finans pansyon vyeyes iniversel, li sorti direk dan bidze. Ena 2 kolonn dan bidze: Reveni ek Depans. Si mank kas, pa oblize diminye depans ki sorti dan bidze pu pey pansyon vyeyes. U nek ena pu ogmant reveni. E pu gayn reveni, u bizin gete ki kote ena kas. Zordi, plis ki zame, kapitalis pe fer profi par milya rupi. taxe kapitalis ek dimunn ris enn pli gran pursantaz so reveni ki klas travayer. Anu get enn-de lexanp:

Grup MCB finnn fer profi Rs 14.4 milya dan zis 9 mwa apre ki linn pey tax.

Grup Espitalier-Noel (ENL) finnn fer profi Rs 2.4 milya apre tax dan 9 mwa mem lepok. E aster ENL finnn amalgame ar grup Rogers ki li osi finnn fer par milya rupi profi, mem apre ki li finnn pey tax. **CIEL**, li finnn fer Rs 5 milya profi pu 2024. **Omnican** kan li fini pey tax, finnn sorti avek profi **Rs 448 milya** pu 2024.

Tu tablisman, i-konpri Omnican (ex-Savannah) finnn fer so kapital ek so profi lor led o plizyer zenerasyon travayer, travayer angaze ek esklav. Kumsa li finnn gayn kapital pu uver labank, lotel, lizinn mont vila-de-lix pu milyarder, agrandi so inportasyon-exportasyon dan komers, rant dan tu kalite biznes.

Zordi zot mem fer elektrisite, vann li pli ser ar CEB, e lerla tu dimunn bizin pey pu sa. Tu guvernman finnn sutir zot apart kan klas travayer mobilize.

Sible seki Ris pu Lazistis Sosyal

Li vre ki ena dimunn, telman zot ris, lamone pansyon vyeyes pa vo nanye pu zot. Eski bizin tir pansyon vyeyes iniversel lakoz sa? Olye aboli pansyon vyeyes 60-65 an, e fer travayer mandye Rs10,000 “ed sosyal”, kifer guvernman pa donn pansyon vyeyes tu dimunn apartir 60 an parey kuma avan? Lerla plito tir sa kas pansyon-la (ek ankor si nesaser) atraver Inkom Tax direk? Apel sa sistem-la “clawback” an Angle. Vedir u rebran kas atraver Inkom Tax ar bann ris. Anplas pini travayer ek dimunn mizer. Bizin sible seki ris, pa seki pli mizer dan sosyete.

Prodiksyon dan lintere Travayer, pa Patron.

Bizin prodwir larises pu kapav partaze. Se travayer ki prodwir larises. Me larises-la na pa partaze egal. Alalong, se guvernman ki bizin kree prodiksyon, kree anplwa – akumanse par fors tablisman fer li. Savedir fors li plant manze lor omwin 1/3 so later. E mont lizinn lor ansyin mulin plis nuvo lizinn pu prezerv ek transform manze pu marse lokal ek pu exportasyon. Sa ki pu kree anplwa dan lizinn, stokas, transportasyon, resers, marketing, osi byin ki dan mwayin modern plantasyon. Sa pu diminye inportasyon manze e amenn deviz. Sa pu amenn reveni pu servis sosyal pu klas travayer. Anmemtan, guvernman bizin aret zis koze: li bizin met dibut enn lindistri lapes nasyonal, avek enn laflot bato. Zordi, bato lapes deor pe explwat sa 2.4 milya km² lamer ki form parti pei.

Konklizyon

Dernye eleksyon, LALIT so kanpayn prinsipal ti: Pa vann Diego/Chagos pu lamone disan akoz li vedir US-UK kontiyn rul so baz militer – fale pa nu les US-Israel ris nu dan zot lager, zot kolonizasyon, zot zenosid kont Palestinyin. Nu ti dir u tulede kote, Lalyans Jugnauth-Duval ek lalyans *Changement* pu vann Chagos. Apenn nuvo guvernman eli, zot finnn galupe. Zordi guvernman Ramgoolam-Berenger-Subron pe vann Diego ar UK-US. Savedir guvernman deplizanpli pu rant dan kan US-UK, mem ki US so lanpir ekonomik ek politik pe grene. Nu ti averti u lor nesosite pu devlop prodiksyon alimanter pu nu lindepandans ekonomik. Guvernman “Changement” finnn aret koz sa net. Si ena enn lesan pu tire, se li pa ase pu zis tir enn guvernman, met enn lot. Bizin konstrir sanzman ki dan lintere travayer. E pu konstrir dime, nu bizin kumas batir zordi.

Rajni Lallah ek Cindy Clelie (4 Ut, 2025)

Rezyonal LALIT Curepipe-Lesid

Pu donn kudme, kontakte nu lor 5911-1735 uswa 5253-4378

Emel: lalitmail@intnet.mu.

Antretan vizit nu paz Facebuk ek nu websayt: www.lalitmauritius.org